

ÎNCHEIERE

19 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinînd admisibilitatea recursului declarat de către Domenti Andrei, reprezentat de avocatul Habravan Andrei și recursului declarat de către Societatea Internațională de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Caraman Veronica și Caraman Dumitru împotriva lui Domenti Andrei, Societății Internaționale de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni, Societății cu Răspundere Limitată „Moșbani” în proces de lichidare cu privire la încasarea prejudiciului material, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Domenti Andrei, admis apelul declarat de către Caraman Veronica și Caraman Dumitru, casată integral hotărârea din 25 septembrie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, fiind emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă:

Caraman Veronica și Caraman Dumitru au depus cerere de chemare în judecată la 7 iunie 2012 împotriva lui Domenti Andrei, Societății Internaționale de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni, Societății cu Răspundere Limitată „Moșbani” cu privire la încasarea prejudiciului material, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

Reclamanții în motivarea pretențiilor au indicat că la 28 decembrie 2011, în jurul orei 15.40, Domenti Andrei, angajat în calitate de șofer al Societății cu Răspundere Limitată „Moșbani”, exercitându-și obligațiile de serviciu, conducând unitatea de transport, model Renault - 420 TL, nr. de înmatriculare OR BD 743, deplasându-se pe traseul M2 „Chișinău – Soroca”, avînd o încărcătură de 25-27 tone, în regiunea s. Persecina, r-nul Orhei, nu s-a isprăvit cu conducerea camionului și a ieși pe banda din sens opus, unde a avut loc coleziunea cu automobilul de model „Volkswagen Cadd”, nr. de înmatriculare OR BK 342, condus de Stavilă Nicolae, după care camionul fiind proiectat în gospodăria soților Caraman, amplasată în r-nul Orhei, sat. Persecina, str. Ștefan cel Mare nr. 8, avariind grav casa de locuit și o construcție auxiliară.

S-a menționat că Domenti Andrei, conducătorul unității de transport, de model Renault - 420 TL, nu a ajustat viteza camionului la situația din trafic, nu a

ținut cont de regulile în conducere, care i-ar fi permis să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii, astfel neglijând cerințele art. 45 alin. (1) lit. b), c) și d) din Regulamentul circulației rutiere.

Caraman Veronica și Caraman Dumitru au specificat că prin ordonanța Procuraturii raionului Orhei din 16 aprilie 2012, s-a dispus neînceperea urmăririi penale în privința lui Domenti Andrei, deoarece în acțiunile acestuia lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii, pârâtul fiind sancționat în temeiul art. 242 alin. (2) Cod contravențional.

Reclamanții au precizat că potrivit raportului de constatare tehnico-științifică nr. 026 din 31 ianuarie 2012, întocmit de către Centrul de Expertize Independente „CEXIN”, s-a concluzionat că bunul imobil, casa de locuit amplasată în r-nul Orhei, sat. Peresecina, str. Ștefan cel Mare, nr. 8 are o stare tehnică nesatisfăcătoare, avariata, cu pericol de prăbușire.

În rezultatul inspectării, s-a constatat că imobilul respectiv se află în stare avariata, iar costul real al volumului de lucrări și materiale folosite la construcția unei case de locuit analogice volumetriei și planului casei deteriorate în urma accidentului constituie – 445 400,06 de lei, iar costul real al volumului de lucrări și materialele folosite la construcția șurei deteriorate în urma accidentului constituie 46 782 de lei.

Sa menționat că în urma accidentului rutier, au fost deteriorate toate bunurile aflate în subsolul casei și anume: 12 borcane de 10 litri umplute cu castraveți și roșii murate (1 borcan gol la preț de 50 lei) în total suma de 1200 lei; 200 borcane de 3 litri umplute cu compot (1 borcan gol - 5 lei, compotul 25 lei) suma totală constituind 5600 de lei; 10 borcane de 3 litri cu untură de porc, prețul mediu 50 lei, inclusiv borcan și capac, suma totală constituind 500 lei; 340 borcane de 1 litru umplute cu dulceață și legume (1 borcan gol la un preț de 4 lei), suma totală constituind 6 460 de lei; 280 borcane de 0,700 litri (1 borcan gol la un preț de 3 lei), suma totală constituie 2 808 lei; 15 găște și 25 rațe conservate în borcane (costul unei rațe - 104 lei, costul unei găște - 153 lei,) suma totală constituie 4 375 de lei; 1 butoi de 150 litri cu varză murată (costul mediul 400 lei inclusiv prețul butoiului). Astfel, valoarea totală a borcanelor cu conservații deteriorate constituie 16 968 de lei.

Caraman Veronica și Caraman Dumitru consideră că deoarece, la momentul comiterii accidentului rutier Domenti Andrei își exercita obligațiile de serviciu în calitate de șofer al Societății cu Răspundere Limitată „Moșbani”, care este și proprietarul automobilului, ultimul trebuie să restituie prejudiciul cauzat.

Mijlocul de transport a fost supus asigurării obligatorii de răspundere civilă auto de către Societatea Internațională de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni, care a fost informată despre producerea accidentului rutier.

Reclamanții au precizat că urmare a accidentului rutier au suportat daune morale, manifestate prin șoc puternic care are un impact negativ pe o perioadă îndelungată, nu numai asupra stării fizice, dar incontestabil și asupra stării psiho-emoționale.

Pe parcursul judecării cauzei, Caraman Veronica și Caraman Dumitru și-au concretizat pretențiile (f.d. 66, vol. I).

Au solicitat reclamanții încasarea în mod solidar din contul Societății cu Răspundere Limitată „Moșbani” în proces de lichidare, Domenti Andrei și

Societății Internaționale de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni a sumei de 513 532 de lei – cu titlu de prejudiciu material compus din: 445 400,06 de lei – valoarea de deviz a casei, 46 782 de lei – costul reconstrucției șurei, 16 968 de lei – valoarea borcanelor cu conservății, 582 lei – cheltuieli de tratament. Totodată, s-a solicitat încasarea în mod solidar din contul pârâților a sumei de 100 000 de lei – cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată formate din cheltuielile pentru efectuarea expertizei în mărime de 3800 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2500 lei.

În drept, Caraman Veronica și Caraman Dumitru și-au întemeiat pretențiile în baza prevederilor art. 1398 alin. (1), art. 1410, art. 1416 alin. (3), art. 1422 alin. (1), art. 1423 alin. (1) Cod civil și art. 166-167 Cod de procedură civilă.

Prin hotărârea 25 septembrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central, cererea de chemare în judecată depusă de către Caraman Veronica și Caraman Dumitru împotriva Domenti Andrei, Societății Internaționale de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni, Societății cu Răspundere Limitată „Moșbani” în proces de lichidare cu privire la încasarea prejudiciului material, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată a fost admisă parțial.

S-a dispus încasarea din contul Societății Internaționale de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni, în beneficiul lui Caraman Dumitru și Caraman Veronica, prejudiciului material în mărime de 70 695,75 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2 000 de lei.

S-a dispus încasarea, din contul lui Domenti Andrei în beneficiul lui Caraman Dumitru și Caraman Veronica, prejudiciul moral în mărime de 8 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 500 lei. În rest, pretențiile au fost respinse (f.d. 90, 95-99, vol. II).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar justifică parțial pretențiile invocate în acțiune.

Manifestînd dezacord față de hotărârea primei instanțe, Caraman Veronica și Caraman Dumitru la 28 septembrie 2017, iar Domenti Andrei la 13 octombrie 2017, au contestat-o cu apel.

Prin decizia din 29 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Domenti Andrei, admis apelul declarat de către Caraman Veronica și Caraman Dumitru, casată integral hotărârea din 25 septembrie 2017 a Judecătorei Orhei, sediul Central, fiind emisă o nouă hotărâre, după cum urmează:

A fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Caraman Veronica și Caraman Dumitru împotriva lui Domenti Andrei, Societății Internaționale de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni, Societății cu Răspundere Limitată „Moșbani” în proces de lichidare cu privire la încasarea prejudiciului material, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a dispus încasarea din contul lui Domenti Andrei, în beneficiul lui Caraman Dumitru și Caraman Veronica suma de 8 000 de lei – cu titlu de prejudiciu moral și suma de 500 lei – cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

S-a dispus încasarea din contul Societății Internaționale de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni în beneficiul lui Caraman Dumitru și Caraman Veronica suma de 500 000 de lei – cu titlu de prejudiciu material, suma de 2 000 de lei – cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, suma de 3 800 de lei – cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei.

S-a dispus încasarea din contul lui Domenti Andrei, în beneficiul statului taxa de stat pentru depunerea cererii de chemare în judecată în cuantum de 100 lei.

S-a dispus încasarea din contul Societății Internaționale de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni, în beneficiul statului taxa de stat pentru depunerea cererii de chemare în judecată în cuantum de 14 765,46 de lei și taxa de stat pentru depunerea cererii de apel în cuantum de 10 874 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate (f.d. 155, 157-169, vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță nu a elucidat toate circumstanțele pricinii, nu a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar și în consecință a fost emisă o soluție incorectă.

Invocînd ilegalitatea deciziei instanței de apel, Domenti Andrei, reprezentat de avocatul Habravan Andrei, fiind împuternicit prin mandatul nr. 0250616 din 2 aprilie 2013 (f.d. 106, vol. I), la 17 iulie 2018 a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului s-a invocat că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Recurentul a specificat că pretențiile reclamanților urmau a fi formulate în exclusivitate față de Societatea Internațională de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni, însă eronat au fost înaintate față de Domenti Andrei, ultimul poate fi atras în proces doar în calitate de intervenient accesoriu, atîta timp cît automobilul implicat în accidentul rutier avea asigurare auto valabilă în ziua producerii accidentului.

Societatea Internațională de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 30 noiembrie 2018 a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a indicat că suma solicitată de reclamanții-intimați nu poate depăși diferența dintre costul imobilului stabilit de Organul Cadastral în mărime de 94261,00 de lei și valoarea rămasă 25%, care este egală cu 70695,75 de lei. În cazul în care se solicită costul imobilului, iar asigurătorul acceptă acest fapt, imobilul deteriorat urmează să fie transmis în proprietate asigurătorului.

Potrivit art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea Curții de Apel Chișinău din 2 august 2018, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 170, vol. II), însă la dosar nu sunt date care ar certifica data recepționării de către Domenti Andrei a copiei deciziei recurate.

Societatea Internațională de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni a recepționat copia deciziei recurate la 19 noiembrie 2018 (f.d. 186, vol. II).

Prin urmare, Colegiul consideră că recusurile au fost declarate în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre

necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acestuia.

Copiile recursurilor au fost expediate în adresa intimaților la 21 noiembrie 2018 și respectiv 3 decembrie 2018, însă pînă la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursurilor, în adresa Curții Supreme de Justiție nu au parvenit referințele prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile invocate în cererile de recurs.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor a verificat dacă recursul este formulat de persoana în drept să-l declare, dacă este depus în termen și dacă nu a fost examinat anterior, și a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Materialele cauzei certifică faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

Audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, precum și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, din următoarele considerente.

Ab initio, în conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. În cazul respectiv, judecarea recursului exercitat conform Secțiunii a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În același context, instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special, de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi auzit (a se vedea, de exemplu, *Erfar – Avet v. Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinski v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și bunei-administrări a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, parag. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, *Sturm v. Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectiva acestor drepturi garantate de Convenția Europeană, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurenților referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acestuia.

În speță, instanța observă că recurenții Domenti Andrei, reprezentat de avocatul Habravan Andrei și Societatea Internațională de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni au criticat decizia Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2018 în baza articolului 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, așa cum este prevăzut, în mod obligatoriu, la articolul 437 alin. (1), lit. f) din același cod.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererilor de recurs în raport cu decizia contestată/procedura în ansamblu, reiese în mod cert că recurenții au reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat detaliat.

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că observațiile recurenților Domenti Andrei, reprezentat de avocatul Habravan Andrei și Societatea Internațională de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni nu dezvăluie nici o aparență a încălcării normelor de drept material sau procedural, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, temeiurile inserate în cererile de recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererile recurenților spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. În mod corespunzător, punctele de vedere al recurenților nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursurile deduse judecății nu corespund condiției de a fi „efectiv” (a se vedea, de exemplu, *Petrovic v. Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm v. Luxemburg*, *ibidem*, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată reține existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă lipsa unui formalism excesiv și respectarea unui raport rezonabil de proporționalitate dintre scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de art. 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, inter alia, Helle v. Finlanda, 19 decembrie 1997, parag. 55; Latourniere v. Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen v. Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în prezenta cauză (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen v. Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Benjamin Nersesyan, ibidem, parag. 23 – 24; Akaki Tchaghiashvili, ibidem, parag. 34 sau Papaioannou v. Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Domentii Andrei, reprezentat de avocatul Habravan Andrei și recursul declarat de către Societatea Internațională de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni nu ridică probleme de drept și nu pot fi acceptate spre examinare în fond, urmând a fi considerate inadmisibile.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Domentii Andrei, reprezentat de avocatul Habravan Andrei și recursul declarat de către Societatea Internațională de Asigurări „Moldasig” Societate pe Acțiuni se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu